

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně: **B. T. T.**, zastoupena Mgr. Ilonou Sedlákovou, advokátkou se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí ministra vnitra ze dne 25. 11. 2011, čj. MV-66893-12/SO-2011, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 6. 2012, čj. 8 A 390/2011 - 55,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.
Vymezení věci

[1] Ministerstvo vnitra, Komise pro rozhodování ve věcech cizinců (dále jen „správní orgán I. stupně“), zamítlo rozhodnutím ze dne 3. 10. 2011, čj. MV-66893-8/SO-2011 žádost žalobkyně o obnovu řízení o zrušení povolení k trvalému pobytu. V řízení, o jehož obnovu žalobkyně usiluje, jí bylo zrušeno povolení k trvalému pobytu podle § 77 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), tj. z důvodu, že povolení k trvalému pobytu jí bylo uděleno na základě předložených padělaných anebo pozměněných náležitostí; současně jí byla stanovena lhůta k vycestování z území do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Odvolání žalobkyně proti rozhodnutí správního

orgánu I. stupně o zamítnutí návrhu na obnovu řízení zamítl ministr vnitra podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, rozhodnutím označeným v záhlaví.

[2] S tímto rozhodnutím žalobkyně nesouhlasila a podala proti němu správní žalobu k městskému soudu. Městský soud žalobu v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl. V odůvodnění svého rozsudku uvedl, že nový rodný list vystavený dne 5. 7. 2010 a úředně přeložený do českého jazyka dne 6. 8. 2010, je důkaz, který existoval a byl žalobkyni znám již v době původního řízení. Uvedené matriční doklady, které žalobkyně předložila jako nova ve vztahu ke správnímu řízení o zrušení povolení k trvalému pobytu, tak měla k dispozici již v době před skončením rozkladového řízení, tj. před 24. 9. 2010 (den nabytí právní moci rozhodnutí o rozkladu proti rozhodnutí o zrušení povolení k trvalému pobytu). Podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu lze však řízení obnovit pouze na základě dříve neznámých skutečností nebo důkazů, které existovaly v době původního řízení a které účastník, jemuž jsou ku prospěchu, nemohl v původním řízení uplatnit. Městský soud uzavřel, že žádost žalobkyně byla zamítnuta po právu, neboť nevyšly najevo žádné dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy.

II.
Stručné shrnutí argumentů v kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. V kasační stížnosti stěžovatelka nezpochybňuje, že nový rodný list a jeho registraci měla k dispozici již v době původního řízení, namítá však, že tyto nové listiny nevypovídají nic o původu rodného listu z roku 2005 a nemohly tedy prokázat, že původní rodný list nebyl padělán nebo pozměněn. Tyto veřejné listiny mohly pouze prokázat údaje týkající se stěžovatelky.

[4] Hlavní kasační námitkou stěžovatelky však je tvrzení, že důkazem obsahujícím dříve neznámé skutečnosti, o které opírá svoji neúspěšnou žádost o obnovu řízení, nebyl nový rodný list z roku 2010, nýbrž prohlášení jejího otce ze dne 10. 3. 2011, v němž byly podrobně popsány skutečnosti o původu rodného listu z roku 2005. Z těchto skutečností vyplývá, že nebyl padělán ani pozměněn. Správní orgány obou stupňů ani městský soud se s tímto důkazem žádným způsobem nevypořádaly. V informaci Velvyslanectví ČR v Hanoji, z níž vycházely, se uvádí, že rodný list stěžovatelky je neplatný a nebyl vydán v souladu s vietnamskými právními předpisy. Stěžovatelka zdůraznila, že správní orgány v původním řízení přesto shledaly rodný list z roku 2005 nesprávně za padělaný nebo pozměněný, ačkoliv je pouze maximálně neplatný, a to v důsledku pochybení vietnamské úřednice. Tato dle jejího názoru zjevná skutková nesprávnost odůvodňuje použití § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu. K tomu stěžovatelka dodává, že informace o administrativním pochybení vietnamských úřadů, jakož i o dalších okolnostech vzniku a původu této listiny, neměla v původním řízení k dispozici.

[5] Městskému soudu stěžovatelka dále vyčítá, že učinil nesprávné skutkové závěry, vyjádřil se pouze ke skutečnostem, které nejsou v předmětné věci relevantní, a nezabýval se skutečným základem žalobního návrhu stěžovatelky.

[6] Z výše uvedených důvodů stěžovatelka navrhuje, aby byl rozsudek městského soudu zrušen a věc vrácena k dalšímu řízení.

[7] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III.
Právní názor Nejvyššího správního soudu

[8] Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti, a to v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.); neshledal přitom vadu, kterou by se musel zabývat i bez návrhu.

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] V projednávané věci se stěžovatelka snaží docílit obnovy řízení o zrušení jejího povolení k pobytu na území ČR. Tvrdí totiž, že vyšly najevo takové skutečnosti, které v době původního řízení nemohla bez svého zavinění uplatnit, neboť je dříve neznala, a které mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování. Tyto skutečnosti však správní orgány při posuzování její žádosti o obnovu řízení nezohlednily, resp. zohlednily nesprávně, což vedlo k zamítavému rozhodnutí o její žádosti.

[11] Pro danou věc je tedy nyní podstatné posoudit klíčovou otázku, zda důvody, na jejichž základě se stěžovatelka domáhá obnovy řízení, jsou či nejsou způsobilé ve smyslu ustanovení § 100 správního řádu obnovit řízení v již pravomocně skončené věci, tj. zda stěžovatelka předložila skutečnosti či důkazy, které orgán rozhodující v původním řízení k dispozici neměl, a tudíž je ani neposuzoval, a současně mohou tyto skutečnosti nebo důkazy odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem původního rozhodování.

[12] Nejvyšší správní soud z předložených správních spisů zjistil následující pro věc podstatné skutečnosti. Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky zahájilo oznámením ze dne 30. 3. 2010, doručeným stěžovatelce dne 6. 4. 2010, správní řízení o zrušení povolení k trvalému pobytu podle § 77 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, z důvodu předložení neplatného rodného listu. Dne 27. 4. 2010 vyzvalo stěžovatelku k vyjádření k podkladům pro rozhodnutí. Na tuto výzvu stěžovatelka nijak nereagovala, proto správní orgán rozhodnutím ze dne 31. 5. 2010, čj. OAM-9710-5/MC-2010, povolení stěžovatelky k pobytu na území ČR podle výše cit. ustanovení zrušil. Vycházel přitom ze zprávy Velvyslanectví ČR v Hanoji ze dne 12. 10. 2007, čj. 2743/2007-HANOI, v níž se uvádí, že dle Lidového výboru obce Cam Giang, prov. Hai Duong, je opis rodného listu stěžovatelky neplatný a nebyl vydán dle platných vietnamských právních předpisů (zpráva založena v neočíslovaném spisovém materiálu vedeném pod č.j. OAM-9710/MC-2010). Současně stěžovatelce stanovil lhůtu 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí k vycestování z území. Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka prostřednictvím svého tehdejšího zástupce dne 14. 6. 2010 blanketní rozklad, který však nikdy nedoplnila. O rozkladu rozhodl ministr vnitra rozhodnutím ze dne 21. 9. 2010, č.j. MV-67401/VS-2010 zamítavě, uvedené rozhodnutí nabylo právní moci 24. 9. 2010. Ve stanovené lhůtě stěžovatelka z území ČR nevycestovala.

[13] Dne 6. 1. 2011 bylo se stěžovatelkou zahájeno řízení o správním vyhoštění. Následně, dne 11. 3. 2011 podala stěžovatelka prostřednictvím své právní zástupkyně žádost o obnovu řízení, v němž jí bylo povolení k pobytu zrušeno. Jako stěžejní důvod své žádosti uvedla, že prostřednictvím svých příbuzných ve Vietnamu zjistila, že rodný list byl vydán Národním výborem na předepsaném formuláři, ale chybou úřednice nebyl v evidenci Národního výboru zaregistrován. Z takto zjištěné skutečnosti vyplývá, že původně předložený rodný list nebyl padělán ani pozměněn, obsahuje pravdivé údaje a tyto skutečnosti, jakož i další důkazy, které navrhla (prohlášení jejího otce a jeho výslech, nové rodné listy, vyžádání nové zprávy od zastupitelského úřadu Vietnamu v Praze, atd.), mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, která byla předmětem rozhodování.

[14] K výše uvedenému uvádí zdejší soud následující. O podstatě institutu obnovy řízení konstantně judikuje jak zdejší soud (např. rozsudky ze dne 30. 9. 2003, čj. 6 A 63/2002-40, č. 522/2005 Sb. NSS, ze dne 23. 8. 2005, čj. 5 A 127/2002-42, č. 1343/2007 Sb. NSS, ze dne 13. 5. 2010, čj. 6 As 39/2009-74, či ze dne 16. 11. 2006, čj. 9 As 53/2010-81, přiměřeně též usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 17. 7. 2007, čj. 2 Afs 51/2006-58, č. 1355/2007 Sb. NSS), tak Ústavní soud [např. nález sp. zn. III. ÚS 2959/10 ze dne 14. 4. 2011 (N 70/61 SbNU 89)]. Obnova řízení je mimořádným opravným prostředkem, jenž představuje průlom do principu nezměnitelnosti a závaznosti vydaných rozhodnutí. Účelem obnovy je odstranit nedostatky ve skutkových zjištěních pravomocného rozhodnutí v případech, kdy tyto vady vyšly najevo až po právní moci původního rozhodnutí. Obnova řízení umožňuje překonat překážku věci pravomocně rozhodnuté a znovu ve věci rozhodnout. Z tohoto důvodu je nutné přípustnost tohoto institutu vykládat restriktivně. Přestože se některá z uvedených rozhodnutí vztahují k předchozí právní úpravě obnovy řízení, lze učiněné závěry použít i na nyní posuzovanou věc, neboť úprava důvodu obnovy řízení podle písm. a) současně platného správního řádu vychází z obdobných podmínek.

[15] Zdejší soud zdůrazňuje, že v řízení o povolení obnovy řízení se nepřezkoumává zákonnost a odůvodněnost původního rozhodnutí. Posuzuje se jen otázka, zda nové skutečnosti či důkazy dříve neznámé, ve spojení s důkazy již provedenými, a za splnění dalších zákonných podmínek, mohou odůvodnit jiné rozhodnutí, než které bylo dříve vydáno. Z tohoto důvodu bylo nejdříve nutno postavit najisto, zda byly splněny zákonné podmínky pro použití institutu obnovy řízení.

[16] Zákonná úprava taxativním výčtem stanoví, v jakých případech přichází v úvahu obnova řízení na žádost účastníka v § 100 odst. 1 správního řádu. Stěžovatelka podala žádost o obnovu řízení z důvodu podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu. Podle tohoto ustanovení *se řízení před správním orgánem ukončené pravomocným rozhodnutím ve věci na žádost účastníka obnoví, jestliže vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení a které účastník, jemuž jsou ku prospěchu, nemohl v původním řízení uplatnit, anebo se provedené důkazy ukázaly nepravdivými, a pokud tyto skutečnosti, důkazy nebo rozhodnutí mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování*. Jinými slovy k tomu, aby mohl být institut obnovy řízení aplikován, musí být splněny tyto podmínky: (1) právní moc rozhodnutí ve věci, jímž bylo ukončeno řízení před správním orgánem, (2) žádost účastníka, (3) zákonem stanovené důvody obnovy řízení, (4) zachování lhůty, a (5) „objevené skutečnosti“ mohou

odůvodňovat jiné řešení otázky, která byla předmětem rozhodování. Všechny tyto podmínky přitom musí být splněny současně a nesplnění byť i jen jediné z nich vylučuje možnost rozhodnout o povolení obnovy řízení.

[17] V nyní projednávané věci je sporné naplnění podmínky třetí – uvedení relevantního důvodu pro obnovu řízení. Základem důvodu podle písm. a) výše cit. ustanovení je existence tzv. dříve neznámých skutečností (novot) a jejich nezaviněné neuplatnění. Dříve neznámými (novými) skutečnostmi nebo důkazy ve smyslu § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu je třeba rozumět taková skutková zjištění (ať už jsou předmětem dokazování, nebo jejich existenci netřeba dokazovat), která v době rozhodování sice existovala, ale nemohla být v řízení uplatněna bez zavinění účastníka, který o obnovu žádá. Jinými slovy, tyto skutečnosti nebo důkazy v době řízení existovaly, ale účastník je buď neznal, nebo nemohl objektivně použít (typicky např. později objevený svědek události, či listina v době řízení považována za ztracenou, atp.). Řízením se má na mysli proces u obou instancí; účastník se tak nemůže úspěšně domáhat obnovy řízení v případě, že mohl skutečnost uplatnit v odvolacím řízení (řízení o rozkladu), pokud se uskutečnilo, jestliže v té době mu byla již skutečnost známa, popř. byla uplatnitelná, nebo se o ní dozvěděl v okamžiku, kdy mohl ještě odvolání (rozklad) podat (srov. Hendrych, D., a kolektiv, Správní právo, 7. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, s. 414 – 416). To je situace i v nyní posuzované věci.

[18] Tvrzení stěžovatelky, že rodný list nepadělala nebo nepozměnila, je jistě skutečností, kterou musela – je-li toto tvrzení pravdivé – znát již v době zahájení řízení o zrušení jejího povolení k pobytu. Ze správního spisu přitom jasně vyplývá, že v oznámení o zahájení původního správního řízení ze dne 30. 3. 2010 (viz neočíslovanou složku spisového materiálu vedeného pod č.j. OAM-9710/MC-2010), které si stěžovatelka prokazatelně převzala 6. 4. 2010, bylo přesně uvedeno, na základě kterých ustanovení zákona o pobytu cizinců s ní bylo původní řízení zahájeno. Stěžovatelka si tak byla vědoma, že příslušný správní orgán má pochybnosti o pravosti matričního dokladu, který předložila, nikoliv pouze o jeho neplatnosti. Již v této fázi mohla stěžovatelka, měla-li za to, že je s ní řízení vedeno nezákonně, namítat skutečnosti, které uplatňuje teprve v řízení o její žádosti o obnovu řízení, a sice že se jednání, které jí bylo přičítáno k tíži, nedopustila.

[19] V daném případě je proto třeba rozlišovat mezi povahou tvrzení o tom, z jakého důvodu byl předmětný matriční doklad považován nesprávně za padělaný či pozměněný (potencionálně dříve neznámá skutečnost), a základním tvrzením, že sama stěžovatelka předmětnou listinu nepadělala ani nepozměnila. Toto stěžovatelka v původním řízení nikdy netvrdila. Dříve neznámé důkazy či skutečnosti, které svědčí ve prospěch stěžovatelky (zde pravý důvod neplatnosti jejího rodného listu), a o nichž se údajně dozvěděla až po pravomocném ukončení původního řízení, nemohou samy o sobě odůvodňovat povolení obnovy řízení, pokud z průběhu původního řízení prokazatelně vyplývá, že stěžovatelka důvody zahájení správního řízení ani důvody následného meritorního rozhodnutí žádným způsobem, a to ani v obecné míře, nezpochybňovala. Stávající právní úprava správního řízení totiž klade důraz na to, aby se správní řízení pokud možno odehrálo před správními orgány v prvním stupni; další či nové skutečnosti a důkazy v odvolacím řízení připouští jen zcela výjimečně (viz Vedral, J. *Správní řád. Komentář*. Praha: BOVA POLYGON, 2012, s. 725). Navíc lze vážně pochybovat o tom,

že by „novou“ skutečnost (prohlášení jejího otce ze dne 10. 3. 2011, v němž byl podrobně popsán původu rodného listu z roku 2005) stěžovatelka vskutku nemohla při vynaložení rozumného úsilí v původním řízení uplatnit.

[20] Pokud stěžovatelka zdůvodňuje dřívější nepředložení matričných dokladů z roku 2010 tím, že nic nevypovídají o původu rodného listu z roku 2005, lze s ní do jisté míry souhlasit. Za situace, kdy jí v původním řízení hrozilo, že na základě sdělení Velvyslanectví ČR jí bude povolení k pobytu zrušeno, však bylo na ní pokusit se všemi dostupnými zákonnými prostředky úvahy a tvrzení správních orgánů o padělání či pozměnění údajů v původním rodném listu alespoň zpochybnit a učinit je tak předmětem dokazování. Ani to stěžovatelka neučinila.

[21] Za této situace není ani rozhodné, zda stěžovatelka znala skutečný důvod, proč považovaly vietnamské orgány, a následně Velvyslanectví ČR ve Vietnamu, její rodný list za neplatný, či nikoliv. Podstatné je, že jakkoliv věděla, že správní orgán měl pochybnosti o pravosti jejího rodného listu, a na základě toho hodlal její povolení k pobytu zrušit, tomuto tvrzení se žádným způsobem nebránila, netvrdila, že svůj rodný list nepozměnila ani nepadělala a nevyužila ani možnost se seznámit s podklady pro vydání rozhodnutí, zejména se zprávou Velvyslanectví ČR, přestože k tomu byla vyzvána přípisem ze dne 27. 4. 2010. Nelze ani ignorovat skutečnost, že následně podaný rozklad byl blanketní; z předloženého spisu nevyplývá, že by se ona nebo její zástupce, kterého si sama zvolila, pokusili o jeho doplnění či doložení dalších důkazů. Všechny tyto skutečnosti mohla a měla stěžovatelka namítat již dříve, nejpozději však v řízení o rozkladu.

[22] Městský soud v napadeném rozsudku správně uvádí, že žádost stěžovatelky o obnovu řízení byla zamítnuta po právu, neboť nevyšly najevo žádné dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy a předkládané nové matriční doklady měla stěžovatelka nesporně k dispozici již v době původního řízení. Městský soud jednoznačně, určitě a srozumitelně uvedl důvody, pro které neshledal žalobní námitky stěžovatelky za důvodné, a jeho závěry jsou tak přezkoumatelné. Vzhledem k uvedené procesní pasivitě stěžovatelky v původním řízení a uplynutí lhůty k podání správní žaloby proti rozhodnutí v původním řízení je procesní strategie stěžovatelky sice pochopitelná, leč nemůže být úspěšná. Uvedené námitky zaznívají poprvé až v řízení o žádosti o obnovu řízení, ač je stěžovatelka snadno mohla uplatnit dříve. V souladu se zásadou *vigilantibus iura* (nechť si každý střeží svá práva) tak nelze zcela pasivní přístup stěžovatelky k ochraně jejich práv přičítat k tíži správního orgánu.

[23] Jak již bylo uvedeno výše, institut obnovy řízení je konstruován jako opravný prostředek mimořádný a není určen k nápravě nesprávného procesního postupu účastníka řízení. Naopak, lze jej připustit pouze v situacích, kdy i při rozumné míře obezřetnosti účastníka řízení nebylo možné v původním řízení dosáhnout pro něj příznivějšího rozhodnutí. V případě stěžovatelky tomu tak nebylo, neboť k ochraně svých práv nevyužila procesních prostředků a ve lhůtách, které zákon připouští. Důsledky jejího počínání proto jdou výlučně k její tíži. Zdejší soud si je vědom, že stěžovatelka je cizinka, pro kterou mohla být orientace v českých zákonech obtížná. Nelze však ani přehlédnout, že v původním správním řízení byla zastoupena advokátem, který ovšem zůstal pasivní.

[24] Z výše uvedených důvodů neshledal zdejší soud na straně městského soudu pochybení. Kasační námitka je nedůvodná.

IV.
Závěr a náklady řízení

[25] Ze všech shora uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je nedůvodná, a proto ji dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[26] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka, která neměla v tomto řízení úspěch, nemá na jejich náhradu právo. Žalovanému nevznikly v řízení o kasační stížnosti žádné náklady přesahující jeho obvyklou činnost, a proto mu Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. prosince 2012

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu